

KOKKOLA

KARLEBY

HANDBOK FÖR ORDNANDE AV STÖD OCH ELEVVÅRD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TRESTEGSMODELLEN	5
En god skoldag	6
ALLMÄNT STÖD	7
INTENSIFIERAT STÖD	8
Pedagogisk bedömning.....	8
Plan för lärande	8
SÄRSKILT STÖD	9
Pedagogisk utredning	9
Beslut om särskilt stöd	10
Granskning av beslut om särskilt stöd.....	10
Individuell plan för hur undervisningen skall ordnas (IP)	10
Förlängd läroplikt	11
STÖDFORMER	13
Differentiering	13
Elevhandledning.....	13
Elevvårdsstöd	13
Stödundervisning.....	14
Specialundervisning på deltid	14
Specialundervisning på heltid	14
Hjälpmedel	15
Biträdestjänster.....	15
Handlednings- och stödtjänster	15
ORDNANDET AV STÖDET	16
Flexibel gruppering	16
Kompanjonundervisning	16
Teamarbete	16
Skolornas klubbverksamhet	16
Morgon- och eftermiddagsverksamheten	17
Flexibel grundläggande utbildning.....	17
ELEVHÄLSA	18
Gemensam elevvård	20
Ordnanande av gemensam elevvård.....	20
Skolans elevvårdsgrupp.....	20
Den skolvisa elevvårdsplanen	21
Individuell elevvård.....	23
Tidigt ingripande och stöd.....	24
Oron väcks.....	24
När frånvaro bekymrar	26

INDIVIDUELLT INRIKTAD ELEVHÄLSA	27
Skolpsykologen	27
Skolhälsovårdaren	27
Skolläkaren.....	27
Skolkuratoren	28
Ansvariga kuratorn	28
TYSTNADSPLIKT OCH ÖVERFÖRING AV INFORMATION MELLAN OLIKA MYNDIGHETER.....	29
Begäran om elevvårdsdokument	29
Att vittna i en rättsprocess och att lämna uppgifter om elever	30
BARNSKYDD.....	31
Skyldighet att göra en anmälan till polisen	31
ÖVRIGT	32
Kvarstannande i den grundläggande utbildningen	32
Stöd för elever med olika språk- och kulturbakgrund	32
KÄLLOR.....	33

INLEDNING

Handboken för ordnande av stöd och elevvård från 2012 har uppdaterats i enlighet med lagen om elev- och studerandevård som trädde i kraft 1.8.2014. Lagen strävar efter att betona vikten av generellt inriktad elevvård och flytta tyngdpunkten från dagens problemcentrering så att den i högre grad ligger på förebyggande arbete.

Handbokens avsnitt som handlar om stödet till eleven är avsett för förskolan och grundskolan och avsnittet om elevvården också för gymnasiet. I boken används uttryck som är bekanta inom den grundläggande utbildningen. Läsarna inom förskolan och gymnasiet bör anpassa uttrycken till utbildningsstadiet i fråga.

Den nya lagen om elev- och studerandevård skiljer på elevvårdens stöd och det stöd för inläring som ges eleverna. Varje skolas elevvårdsgrupp är naven i arbetet för elevvården. Elevvårdsgruppen ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av den generellt inriktade elevvården såväl som den individuellt inriktade elevvården på det allmänna planet. Elevvårdsärenden som gäller enskilda elever behandlas av en expertgrupp som tillsätts från fall till fall.

Ordnandet av stödet för inläring behandlas i *yrkesövergripande* samarbete med elevvårdens yrkesutbildade personer. Det är bra att komma ihåg att det på grund av läroplikten är obligatoriskt att ta emot stödet för inläring medan det är frivilligt att ta emot det stöd som elevvården erbjuder. Med detta som utgångspunkt kommer det att bli ännu viktigare än hittills med samarbete mellan skolan, eleven och vårdnadshavarna.

Handbokens avsnitt om stödet till eleven är i huvudsak lika som tidigare. Vad elevvården gäller har en del strukturer i det lokala elevvårdsarbetet setts över. Rektorn leder elevvårdsarbetet i skolan så som hittills. I syfte att förbättra samarbetet vid övergången mellan förskolan och grundskolan har möjligheten att bilda gemensamma elevvårdsgrupper för dessa stadier utnyttjats.

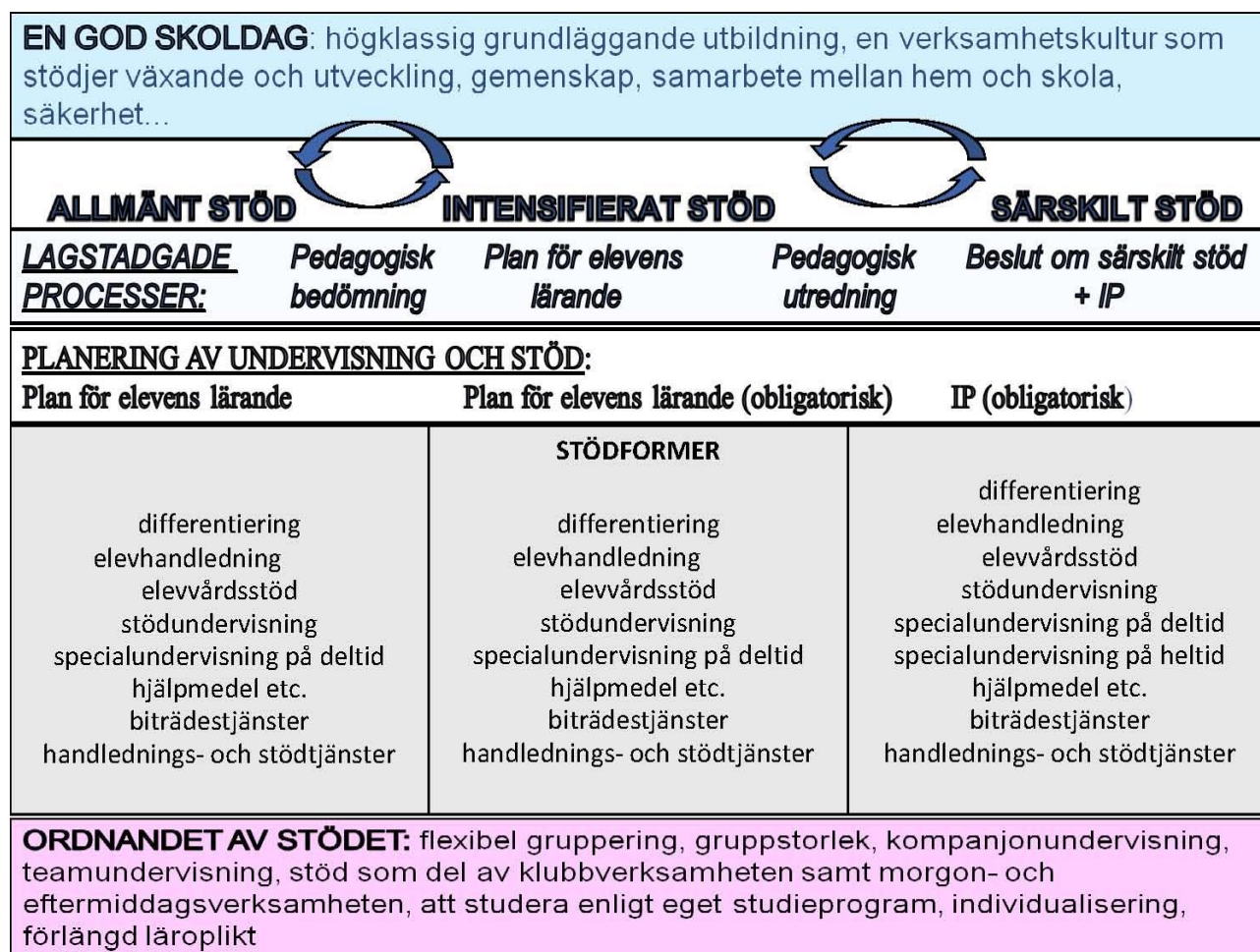
Denna handbok för ordnande av stöd och elevvård har gjorts upp elektroniskt och layouten har förenklats, vilket ska underlätta eventuella framtida uppdateringar av handboken.

2.2.2015

Arbetsgruppen för handboken

TRESTEGSMODELLEN

Utgångspunkterna för ordnandet av undervisning ska vara både undervisningsgruppens och den enskilda elevens behov för lärande och utveckling. Vid planering av undervisningen och stödet ska man beakta att behovet av stöd kan variera från tillfälligt till fortlöpande, från mindre till mer omfattande och från behov av en form av stöd till behov av flera former av stöd. Som grund för dessa stödåtgärder och planering av undervisningen används en s.k. trestegsmodell. Med hjälp av trestegsmodellen kan vi stöda elevernas inläring och därmed planera en god skoldag.

Figur Utbildningsstyrelsen

Trestegsmodellen består av tre stödnivåer; allmänt stöd, intensifierat stöd och särskilt stöd. Inom alla stödnivåer har eleven rätt till de stödformer som beskrivs i figuren.

En god skoldag

Varje elev har rätt att få grundläggande utbildning av god kvalitet och möjlighet att få handledning och stöd för lärandet och skolgången under alla skoldagar. Vi bör beakta alla elevers förutsättningar och behov. Verksamhetskulturen i skolan skall stödja växande och utveckling. Eleverna skall få känna gemenskap samt fysisk och psykisk säkerhet. Samarbetet mellan skolan och vårdnadshavarna gör att inlärningsförutsättningarna förbättras och eleven upplever omgivningens stöd i skolarbetet.

ALLMÄNT STÖD

Allmänt stöd är en del av all fostran och undervisning. All verksamhet i skolan ska utvecklas så att samarbetet samt det gemensamma lärandet kan utnyttjas och så att olikheterna mellan eleverna kan bemötas så väl som möjligt. Läraren ska kontakta vårdnadshavarna då svårigheter i skolarbetet upptäcks. Med hjälp av allmänt stöd ska eleven stödjas att uppnå målen för undervisningen. Samarbetet med vårdnadshavarna hjälper oss att kunna åtgärda de eventuella svårigheterna. Det allmänna stödet ges av klass- eller ämnesläraren i samarbete med vårdnadshavarna. En positiv stämning i skolsamfundet främjar elevernas utveckling och stöder ett gott lärande. Det är lärarens uppgift att beakta förutsättningarna och behoven i undervisningsgruppen och hos varje elev. Detta förutsätter att läraren utvärderar, planerar och ger feedback. Samarbetet med vårdnadshavarna, andra lärare, övrig personal och olika sakkunniga ger förutsättningar för att lyckas i arbetet. Läraren antecknar i stadens elevförvaltningsprogram det allmänna stödet eleven fått. En plan för elevens lärande kan göras inom det allmänna stödet. Om behovet av stöd ökar ska eleven få intensifierat stöd.

INTENSIFIERAT STÖD

En elev ska få intensifierat stöd då eleven behöver regelbundet stöd och/eller många olika former av stöd samtidigt. Intensifierat stöd inleds och anordnas yrkesövergripande utifrån en pedagogisk bedömning i samarbete med yrkesutbildade personer inom elevvården. Det intensifierade stödet baserar sig på en plan för elevens lärande. De systematiskt ordnade stödåtgärderna inom det intensifierade stödet ska stödja elevens lärande, växande och utveckling. Då intensifierat stöd ges kan alla stödformer tillämpas utom specialundervisning på heltid. Inom det intensifierade stödet individualiseras inte lärokurser i olika läroämnen. Däremot ökar betydelsen av specialundervisning på deltid, individuell handledning, flexibla grupparrangemang och samarbetet med hemmet. Stödet ska till sin art och omfattning ordnas enligt elevens individuella behov. Elevens utveckling ska följas upp och utvärderas regelbundet. Om det sker förändringar i elevens situation, ska detta antecknas i plan för elevens lärande.

Pedagogisk bedömning

Inledandet av det intensifierade stödet ska basera sig på en pedagogisk bedömning. Den skriftliga pedagogiska bedömningen ska göras av en eller flera av elevens lärare tillsammans. Vid behov anlitas även andra sakkunniga för att göra bedömningen, speciellt då svårigheterna berör elevens välbefinnande och helhetsutveckling. Samarbetet med eleven och vårdnadshavarna är viktigt. Då den pedagogiska bedömningen sammanställs ska man utnyttja den plan för elevens lärande som eventuellt gjorts inom det allmänna stödet. Om en habiliteringsplan finns, kan man med vårdnadshavarnas tillstånd även utnyttja den. En pedagogisk bedömning görs också då man återgår från intensifierat stöd till allmänt stöd.

Plan för lärande

En plan för lärandet kan göras inom det allmänna stödet men är obligatorisk när en elev får intensifierat stöd. I en plan för elevens lärande antecknas det stöd eleven får. En plan för elevens lärande grundar sig på en pedagogisk bedömning och görs i samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Då planen görs upp ska den plan för elevens lärande som eventuellt gjorts upp tidigare, den ev. habiliteringsplanen samt den information som erhållits i den pedagogiska bedömningen utnyttjas. I en plan för elevens lärande finns inga individualiserade målsättningar, eleven följer den allmänna läroplanen. Läraren kan begränsa stoffet så att eleven får koncentrera sig på det mest centrala i ämnet. Vårdnadshavarna och eleven bör informeras om vilket vitsord eleven har möjlighet att få med det stoff eleven inhämtar. Plan för elevens lärande granskas åtminstone en gång per läsår.

SÄRSKILT STÖD

Särskilt stöd ska ges elever som inte når målen (vitsordet 5) för tillväxt, utveckling och lärande trots andra former av stöd. Särskilt stöd ordnas inom ramen för allmän läroplikt eller förlängd läroplikt. Det särskilda stödet inleds efter att man gjort ett beslut om särskilt stöd. Syftet med särskilt stöd är att erbjuda helhetsmässigt och systematiskt stöd så att eleven kan fullgöra sin läroplikt och får en grund för fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen. Innan ett beslut om särskilt stöd görs skall en pedagogisk utredning vara gjord. Ett beslut om särskilt stöd kan fattas innan förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen inleds eller under tiden för förskoleundervisning eller grundläggande utbildning utan en föregående pedagogisk utredning, om det av en psykologisk eller medicinsk bedömning framgår att undervisningen för eleven på grund av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller någon annan därmed jämförbar särskild orsak inte kan ordnas på annat sätt.

Pedagogisk utredning

Innan beslut om särskilt stöd fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hans eller hennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare och göra en pedagogisk utredning. En pedagogisk utredning görs i samarbete med dem som ansvarar för elevens undervisning och i yrkesövergripande samarbete med sakkunniga inom elevvården. Utifrån dessa uppgifter ska skoldirektören bedöma behovet av särskilt stöd. För beredningen av beslutet om särskilt stöd ska utöver den pedagogiska utredningen, också vid behov andra utlåtanden införskaffas, såsom ett psykologiskt eller medicinskt utlåtande eller en motsvarande social utredning.

Då den pedagogiska utredningen sammanställs ska man utnyttja den pedagogiska bedömningen och planen för elevens lärande som tidigare gjorts upp. Om eleven har en habiliteringsplan, kan man med vårdnadshavarnas tillstånd utnyttja den. Behovet av särskilt stöd ska granskas åtminstone efter årskurs två samt före uppflyttningen till årskurs sju. Då görs en ny pedagogisk utredning. Ett nytt beslut om särskilt stöd ska fattas för eleven om man konstaterar att behovet av stöd kvarstår. Om man bedömer att eleven inte längre behöver särskilt stöd, ska ett beslut fattas om att stödet avslutas. Eleven övergår då till att få intensifierat stöd.

Beslut om särskilt stöd

För att ge särskilt stöd ska utbildningsanordnaren fatta ett skriftligt beslut som granskas åtminstone efter årskurs två samt före uppflyttningen till årskurs sju. Beslut om särskilt stöd är ett förvaltningsbeslut som fattas av skoldirektören. I beslutet om särskilt stöd bestäms om frågor som är betydelsefulla för elevens rättsskydd och för hur undervisningen ordnas. Innan beslutet fattas skall eleven och vårdnadshavarna höras och en pedagogisk utredning göras som vid behov kan kompletteras med ett psykologiskt eller medicinskt expertutlåtande eller en motsvarande social utredning. Innan man gör ett beslut om särskilt stöd ska man i yrkesövergripande samarbete tillsammans med yrkesutbildade personer inom elevvården göra en utredning om det intensifierade stöd eleven fått och om helhetssituationen. Individualisering av en lärokurs förutsätter ett beslut om särskilt stöd. Beredning av beslut om särskilt stöd görs i yrkesövergripande samarbete av konsulterande specialbarträdgårdsläraren eller skolans rektor.

I ett beslut om särskilt stöd ingår de ämnen som eleven behöver individuella målsättningar i. Om det i ett senare skede behövs individualiserade målsättningar i flera olika ämnen eller eleven inte längre behöver individualiserade målsättningar i ett ämne skall ett nytt beslut om särskilt stöd göras. Om man bedömer att eleven inte längre behöver särskilt stöd, ska ett beslut fattas om att stödet avslutas.

Granskning av beslut om särskilt stöd

Enligt lagen ska beslut om särskilt stöd granskas åtminstone efter åk 2 (i slutet av läsåret) och före åk 7 (i slutet av åk 6). Då beslutet granskas ska en ny pedagogisk utredning göras och ett nytt beslut fattas. Beslutet granskas av specialläraren. Om det inte längre finns behov av särskilt stöd ska ett beslut om det göras och eleven kommer då att fortsätta med intensifierat stöd. IP:n ska utvärderas minst en gång per år, vilket inte är samma sak.

Individuell plan för hur undervisningen skall ordnas (IP)

För verkställandet av ett beslut om särskilt stöd ska en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) göras upp för eleven. Planen ska utarbetas av flera av elevens lärare och i samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Syftet med den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas är att på lång sikt stöda elevens individuella process för växande och lärande. Då planen sammanställs ska man utnyttja den plan för elevens lärande som tidigare gjorts upp för eleven, samt den pedagogiska utredningen. Om eleven har en habiliteringsplan, kan man med vårdnadshavarnas tillstånd även utnyttja den. Elevens personliga

egenskaper ska inte beskrivas i den individuella planen. Det är inte möjligt att genom besvär eller på annat sätt söka ändring i planen. Planen ska granskas vid behov, dock minst en gång per läsår. Den individuella planen för hur undervisningen ska anordnas ska ändras alltid då det sker förändringar i elevens behov av stöd eller förändringar i målen för undervisningen. Eleven kan vid behov återgå till intensifierat stöd. Då görs ett nytt beslut om särskilt stöd där det framgår att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd.

Förlängd läroplikt

Den förlängda läroplikten gäller gravt handikappade barn. Det kan vara fråga om syn- och hörselskadade barn samt barn som på annat sätt är sent utvecklade, fysiskt eller mentalt gravt handikappade. En svår sjukdom kan också vara orsak till förlängd läroplikt. Alla syn- och hörselskadade barn ska inte automatiskt ha förlängd läroplikt. I lindriga hörselskador, där man kan ordna skolgången med hjälp av stödåtgärder och eleven kan nå målen för den grundläggande utbildningen på nio år, måste vi inte ha ett beslut om förlängd läroplikt.

Beslutet om förlängd läroplikt

En elev som har förlängd läroplikt får särskilt stöd. För eleven ska då fattas ett förvaltningsbeslut både om **förlängd läroplikt** och om **särskilt stöd**. Beslutet ska (i regel) fattas före läroplikten börjar, då barnet är 5 år. Då kan rätten till avgiftsfri förskoleundervisning förverkligas fr.o.m. hösten det år då barnet fyller 5 år. Beslut som gäller en enskild elev ska alltid motiveras. Besluten baserar sig på elevens individuella styrkor och behov. Beslut om förlängd läroplikt och beslut om särskilt stöd som fattas för första gången och samtidigt, ska basera sig på ett psykologiskt eller medicinskt utlåtande. Pedagogisk utredning behövs inte i detta fall.

Arbetsfördelningen inom de olika stödnivåerna

Dokument	Ansvarsperson	I samarbete med	Behandlas av/Besluter
Pedagogisk bedömning	kl/kf/äl	sl, vårdnadsh, eleven	Pedagogisk stödgrupp, rektor.
Plan för elevens lärande	kl/kf/äl	sl, vårdnadsh, eleven	
Pedagogisk utredning	kl/kf/äl/sl	övriga lärare, vårdnadsh, eleven,	Pedagogisk stödgrupp, rektor.
Beslut om särskilt stöd	sl	övriga lärare, vårdnadsh, eleven	Pedagogisk stödgrupp, rektor, skoldir.
IP	sl	övriga lärare, vårdnadsh, eleven	

kl = klasslärare, kf = klassföreståndare, äl = ämneslärare, sl = speciallärare

STÖDFORMER

Den som deltar i utbildning har under arbetsdagarna rätt att få undervisning enligt läroplanen, elevhandledning samt stöd för inläring och skolgång då behov uppstår. För att kunna avgöra behovet av stöd ska elevens skolprestationer utvärderas. Stödet ska ges tillräckligt tidigt. Detta förhindrar att svårigheterna växer. Då eleven får stöd i rätt tid kan man anse eleven ha fått en god skoldag. Alla stödformer kan användas inom alla tre stödnivåer.

Differentiering

Den undervisande läraren kan differentiera undervisningen. Genom att differentiera undervisningen kan läraren beakta skillnader mellan elevernas sätt att lära sig. Med differentiering beaktas omfattning, djup och tempo. Läraren bör tänka bl.a. på elevernas arbetsrytm, självkänsla, intressen och färdigheter, skillnader i utveckling och emotionella behov samt utarbeta yrkesövergripande samarbete för genomförandet av differentieringen. Som lärare kan du skapa möjligheter till delaktighet, erbjuda valmöjligheter, variera arbetssätten, reglera utrymmes användningen och gruppera eleverna flexibelt samt använda olika metoder för bedömning och respons. I Intra finns exempel på hur man kan differentiera undervisningen.

Elevhandledning

Varje elev har rätt att få handledning. Syftet med handledningen är att hjälpa eleven att lyckas i olika skeden av skoldagarna, stärka studiefärdigheterna och självstyrningen och utveckla elevens förmåga att göra egna val och avgöranden som gäller studierna och livet. Elevhandledningens betydelse ökar i ett senare skede av studierna då eleverna får orientering i arbetslivet och börjar planera framtiden. Samarbetsfärdigheter och förmågan att verka i olika slags grupper stärks med hjälp av elevhandledning. Handledningen förhindrar utslagning och främjar jämlikhet. Det ska finnas en kontinuitet i handledningen för att den ska vara effektiv.

Elevvårdsstöd

Med elevvård avses att se till elevens fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Elevvård är en del av skolans verksamhet och hör som en grundläggande uppgift till alla vuxna i skolan. Elevvårdens uppgift är att främja elevens harmoniska tillväxt och utveckling samt skapa förutsättningar för effektiv inläring. Målsättningen är att eleven känner sig trygg i skolan samt upplever samhörighet och delaktighet. Eleven får

handledning, omvårdnad och uppmuntrande feedback samt hjälp i eventuella problemsituationer. Elevvårdens verksamhet är av förebyggande natur och man strävar efter att i ett så tidigt skede som möjligt upptäcka och ingripa i olika problem. Elevvården innebär både gemensam elevvård och individuell elevvård.

Stödundervisning

En elev som tillfälligt blivit efter i studierna eller annars behöver kortvarigt stöd för inläring har rätt att få stödundervisning. Stödundervisningen ska inledas då svårigheterna har upptäckts så att eleven inte varaktigt blir efter i studierna. Stödundervisning kan också fungera i förebyggande syfte. Stödundervisning ska ordnas så ofta och i sådan utsträckning som eleven behöver den för att göra framsteg i studierna. Stödundervisning kan ges på alla stödnivåer. Eleven och vårdnadshavarna ska informeras om hur stödundervisningen förverkligas. Stödundervisning kan ordnas före, under eller efter skoldagen. När en elev fått stödundervisning antecknas detta i elevförvaltningsprogrammet.

Specialundervisning på deltid

Specialundervisning på deltid kan ges elever som har språkliga eller matematiska svårigheter, inläringssvårigheter i enskilda läroämnen, svårigheter i studiefärdigheter, i sociala färdigheter eller i anslutning till skolgången. Specialundervisningen på deltid ordnas flexibelt som kompanjonundervisning, i smågrupp eller som individuell undervisning. Målen och innehållet i specialundervisningen på deltid ska integreras i den övriga undervisningen. Specialundervisning på deltid planeras och elevens lärande utvärderas i samarbete mellan lärarna. Specialundervisning på deltid kan ges på alla stödnivåer. Eleven och vårdnadshavarna ska informeras om hur specialundervisningen på deltid genomförs. Vårdnadshavarnas stöd är centralt för ett lyckat genomförande av undervisningen. Planeringen av genomförandet av specialundervisningen på deltid kan ske i samarbete med de ansvariga för elevvårdstjänsterna.

Specialundervisning på heltid

Specialundervisning på heltid ges elever som inte kan tillgodogöra sig allmän undervisning. Eleven får undervisning på sin egen nivå och i sin egen takt. Eleven får en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). I den antecknas individuella målsättningarna för eleven.

Hjälpmedel

Användningen av hjälpmedel bestäms utgående från de individuella behoven. Exempel på olika hjälpmedel kan vara bl.a. olika pennor, ljudböcker, dator och/eller bildmaterial. Med olika hjälpmedel kan vi stöda elevens abstrakta tänkande. Hjälpmedlen kan användas inom alla tre stödnivåer.

Biträdestjänster

En elev kan behöva tolknings- eller biträdestjänster utan att eleven behöver annat stöd. De som arbetar med eleven ska tillsammans planera inläringssituationerna. Biträdeshjälpen skall främja elevens självständighet, utveckla initiativförmågan och öka elevens självförtroende. Syftet med tjänsterna är att trygga elevens förutsättningar för att kunna gå i skola samt att handleda eleven att ta ansvar för sin skolgång. Behovet av biträdestjänster kan vara kortvarigt. Tillräcklig tolkningshjälp vid rätt tidpunkt och möjlighet till kommunikationssätt som stöder och ersätter tal, främjar elevens lärande och hindrar att svårigheter uppkommer och/eller förvärras. Utbildningsanordnaren beslutar om ordnandet av tolknings- och biträdestjänster.

Handlednings- och stödtjänster

Eleven har rätt till handlednings- och stödtjänster för att kunna ta del av undervisningen. Med hjälp av handlednings- och stödtjänster skall eleven ges möjlighet till en god skoldag. Inom det särskilda stödet behöver eleven ofta individuellt inriktade stödtjänster. Genom handledningen stärker man elevens självförtroende och förståelse för studiernas betydelse för framtiden. Exempel på handlednings- och stödtjänster kan vara konsultation av en habiliteringshandledare, psykolog, terapeut och/eller andra sakkunniga.Handledning kan också bestå av fortbildning, besök e.dyl.

ORDNANDET AV STÖDET

För att stödet skall gå att ordna bör det planeras noggrant. Exempel på hur man kan ordna stödet är; flexibla grupperingar, kompanjonundervisning, teamarbete, klubbverksamhet och/eller morgon- och eftermiddagsverksamheten.

Flexibel gruppering

Eleverna lär sig på olika sätt och behöver därför olika och varierande stödformer. Genom att använda sig av flexibla grupperingar kan vi beakta de individuella behoven i gruppen. Flexibel gruppering innebär att grupper bildas av elever från en eller flera klasser och att gruppbildningen baserar sig på inlärningsbehovet eller inlärningsstilen. Grupperna bildas så att läraren strävar till att skapa en positiv inlärningsmiljö och inlärningsituation. Grupperingarna kan grunda sig på elevens kunskaps- och färdighetsnivå, elevens sociala behov, sociala färdigheter, sociala relationer och motivation. Utrymmen, antalet elever och antalet vuxna bör beaktas när man planerar grupperna. Eftersom behovet varierar, ändras även grupperingsgrunderna. Flexibel gruppering kan stöda elevernas sociala relationer och utveckla hela skolans sociala klimat.

Kompanjonundervisning

Kompanjonundervisning kan ordnas på många sätt. Det är viktigt att dela på det gemensamma ansvaret. Då den ena läraren undervisar, har den andra läraren möjlighet att observera och iaktta eleverna. Kompanjonundervisning och pararbete betonar gemenskap och ger eleverna modeller för samarbete. Olika sätt att undervisa ger eleverna bättre möjlighet att lära sig stoffet. Tanken är att eleverna har två eller flera lärare samtidigt i klassen.

Teamarbete

Teamarbete är då elever och lärare bildar team. Lärandet kan ske individuellt, parvis, i små eller stora grupper. Undervisningen kan differentieras enligt elevernas kunskaps- och färdighetsnivå och/eller olika behov.

Skolornas klubbverksamhet

Målet med utvecklingen av skolornas klubbverksamhet är att; skapa mångsidig fritidsverksamhet som stöder barns och ungas uppväxt och är samtidigt en naturlig del av deras skoldag, ge alla barn möjlighet till

åtminstone en klubbaktivitet under hela den grundläggande utbildningen. Med hjälp av klubbverksamhet kan vi ge eleverna möjlighet till regelbunden hobbyverksamhet. Skolan beslutar om verksamheten i sin årliga arbetsplan.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten

Målet med morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever är att; stöda hemmets och skolans fostrande arbete, stöda barnens känslomässiga utveckling och tillväxt. Främja barnens välmående och jämlikhet, förebygga utslagning och öka delaktigheten. Erbjud barnen mångsidiga möjligheter att delta i ledd verksamhet.

Flexibel grundläggande utbildning

I Karleby har vi flexibel grundläggande utbildning i åk 7-9. Genom att erbjuda flexibel utbildning vill utbildningsanordnaren göra undervisningen heltäckande och sporra eleverna i deras fortsatta skolgång. Syftet med flexibel grundläggande utbildning är att stöda elever som har låg studiemotivation och riskerar att inte få avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen. Flexibel grundläggande utbildning är en del av intensifierat stöd. Elevens lärare/klassföreståndare gör en pedagogisk bedömning som behandlas i yrkesövergripande samarbete med yrkesutbildade personer inom elevvården. Om det anses finnas behov av intensifierat stöd gör Flexklassens lärare och klassföreståndaren en plan för elevens lärande för eleven. Planen kan gälla kortare eller längre tid och uppgörs i samråd med eleven och vårdnadshavarna.

ELEVHÄLSA

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och i den här handboken används begreppen elevvård, elev och skola i stället för de i lagen om elev- och studerandevård använda begreppen elevhälsa, studerande och läroanstalt. För utbildningsanordnare används begreppet undervisningsanordnare.

Med elevhälsa avses verksamhet för att stödja det gemensamma och det individuella välbefinnandet samt uppkomsten av en sund och trygg inlärningsmiljö, främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering samt främja välbefinnandet. Med hjälp av elevhälsa kan man stödja inläring samt i ett så tidigt skede som möjligt identifiera, lindra och förebygga hinder för inläring, inläringssvårigheter och andra studierelaterade problem. En studerande har rätt att avgiftsfritt anlita sådan elevhälsa som han eller hon behöver för att kunna delta i undervisningen eller utbildningen.

Undervisningsanordnaren ska tillsätta en styrgrupp för elevvården och elevvårdsgrupper för de enskilda skolorna. Ärenden som gäller en enskild elev ska behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall. Alla tre grupper har sina egna uppgifter och en sammansättning som bestäms utgående från uppgifterna. Alla elevvårdsgrupper ska vara yrkesövergripande, vilket innebär att gruppen utöver undervisningspersonal också ska ha medlemmar som företräder skolhälsovården samt psykolog- och kuratorstjänster i enlighet med vad ärendet som behandlas förutsätter. Målen, uppdragen och principerna för genomförandet av elevvården ska utgöra en sammanhängande kontinuitet som sträcker sig från förskoleundervisningen till utbildningen på andra stadiet.

Styrgrupp för elevhälsa

- I Karleby fungerar en styrgrupp för elevhälsa.
- Gruppen ansvarar för planering, styrning och utvärdering av utbildningsanordnarens elevhälsa som helhet.
- Ansvariga kuratorn fungerar som ledare för gruppen.

Skolans elevvårdsgrupp

- Ansvarar för planering, utveckling genomförande och utvärdering av elevvården vid läroanstalten.
- Leds av skolans rektor.
- Kan vid behov höra experter.
- Gruppens viktigaste uppgift är att främja välbefinnandet och säkerheten i skolan och utveckla övrig generellt inriktad elevvård.
- Möten hålls vid behov, dock minst tre gånger per läsår.
- Behandlar inga ärenden gällande enskilda elever.

Expertgrupper

- Tillsätts vid behov och med samtycke
- Utreder stödbehovet och hur elevvårdstjänster ska ordnas för en enskild elev.
- Sammankallas av den person som ärendet enligt arbetsuppgifterna hör, t.ex. kurator eller psykolog.
- Sammansättningen varierar enligt respektive studerandes behov och samtycke.
- Gruppen utser en ansvarsperson som antecknar de nödvändiga uppgifterna i elevvårdsjournalen.
- Med specifikt skriftligt samtycke av eleven eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetsparter inom elevvården eller närstående till eleven delta i behandlingen av ärendet. Det finns en blankett för detta ändamål.
- Medlemmarna i gruppen har rätt att be behövliga experter om råd i elevens ärende.

Övriga grupper

- I skolorna fungerar också övriga sektorsövergripande grupper som inte omfattas av den nya lagen.
- Till dessa grupper hör bl.a. grupper som behandlar ordnande av trestegsstöd, grupper som utreder mobbning och grupper som fattar beslut om avstängningar.
- Dessa övriga grupper hör inte till elevvården.

Gemensam elevvård

Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet inom läroanstalten. Insatser inom gemensam elevhälsa genomförs av alla aktörer inom elevhälsan. Elevvården är en viktig del av verksamhetskulturen. Till den gemensamma elevvården hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i skolgemenskapen och elevgrupperna. Dessutom ska man se till att skolmiljön är hälsosam, trygg och fri från hinder. Gemensamma förfaringssätt ska utvecklas i samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och övriga myndigheter och aktörer som främjar barns och ungas välbefinnande.

Att eleverna och vårdnadshavarna är delaktiga och får sin röst hörd i frågor som gäller den gemensamma elevvården är viktigt och stärker välbefinnandet. Förfaringssätt som ökar delaktigheten hjälper också till att förebygga och upptäcka problem i ett tidigt skede och ordna det stöd som behövs.

Omsorg om skolbyggnad, undervisningslokaler och läromedel bidrar till en hälsosam och trygg miljö. Skolan har enhetliga förfaringssätt för undervisning som genomförs i olika lärmiljöer och för rasterna.

Ordande av gemensam elevvård

I Karleby har vi en styrgrupp för elevhälsa som ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklingen, styrningen och utvärderingen av elevvården. Ansvariga kuratorn fungerar som ledare för gruppen.

Skolans elevvårdsgrupp

Skolans elevvårdsgrupp ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av skolans elevvård. I Karleby leds skolans elevvårdsgrupp av rektorn. Elevvårdsgruppen kan vid behov höra experter. Gruppens viktigaste uppgift är att främja välbefinnande och säkerhet i skolan och att genomföra och utveckla övrig gemensam elevvård. Gruppen sammankallas vid behov, dock minst tre gånger per läsår.

I den skolvisa elevvårdsgruppen inom den **grundläggande utbildningen** ingår rektor (ordf.), speciallärare, kurator, skolhälsovårdare, elevhandledare (i åk 7-9) och en representant från förskolan (i åk 1-6). Vid behov kan elever, vårdnadshavare eller samarbetsparter inom elevvården delta.

Elevvården inom **förskoleundervisningen** sker i nära samarbete med skolornas elevvård. En person från förskolan ingår i skolans elevvårdsgrupp. Representanten utses av ordförande för skolans elevvårdsgrupp och förskoleundervisningsenhetens personal.

Gymnasieutbildningens studerandevårdsgrupp består av rektor (ordf.), speciallärare, studiehandledare, kurator och skolhälsovårdare. Vid behov kan studerande, vårdnadshavare eller samarbetsparter inom studerandevården delta.

Skolans elevvårdsgrupp arbetar främst med förebyggande arbete som stöder elevernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande i skolmiljön och i skolvardagen. Gruppen kan också behandla aktuella ärenden samt informera om fortbildningar. Olika förfrågningar kan vara till stöd för skolans elevvårdsarbete. Gruppens möten dokumenteras i form av enkla mötesprotokoll.

Den skolvisa elevvårdsplanen

Elevvårdsplanen utgör en del av skolans läsårsplan och den granskas årligen. Elevvårdsplanen kan vara gemensam för flera skolor. Skolans elevvårdsplan ska utarbetas i samarbete med elever, vårdnadshavare och vid behov ska också andra myndigheter och samarbetspartner. Då elevvårdsplanen utarbetas, kommer man överens om hur skolans personal, eleverna och vårdnadshavarna ska göras förtrodda med planen och hur de ska informeras om den. Planerna som styr planeringen och genomförandet av det lokala elevvårdsarbetet är:

- välfärdsplan för barn och unga
- den lokala läroplanen
- skolspecifik elevvårdsplan

Den skolspecifika elevvårdsplanen ska innehålla:

- **Det totala behovet av elevvård och tillgängliga elevvårdstjänster**

Elevvårdsplanen ska innehålla en uppskattning av de elevvårdstjänster som är tillgängliga i skolan, nämligen skolhälsovårds- samt psykolog- och kuratorstjänster.

- **Gemensam elevvård och tillvägagångssätt**

I elevvårdsplanen ska den gemensamma elevvården beskrivas som helhet, närmare bestämt hur den gemensamma elevvården ordnas och hur man i genomförandet främjar hälsa, trygghet och välbefinnande i skolgemenskapen och skolmiljön. Här beskrivs också hur ofta skolans elevvårdsgrupp har sina möten och vem som ingår i skolans elevvårdsgrupp.

- **Ordandet av individuell elevvård**

Med individuell elevvård avses skolhälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster som ges eleven samt yrkesövergripande elevvård som gäller en enskild elev. Ärenden som gäller en enskild elev ska behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall.

- **Ordnandet av samarbete mellan elevvården, eleverna och deras vårdnadshavare**

I elevvårdsplanen beskrivas på vilka sätt elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet främjas och samarbetet organiseras.

- **Genomförandet och uppföljningen av elevvårdsplanen**

I elevvårdsplanen beskrivs hur planen genomförs och följs upp. Genomförandet och uppföljningen av elevvårdsplanen är en del av utbildningsanordnarens egenkontroll. Elevvårdsarbetet bör utvärderas årligen.

Individuell elevvård

Med individuell elevvård avses skolhälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster som ges eleven samt sektorsövergripande elevvård som gäller en enskild elev.

Läroanstaltens personal och personalen inom elevhälsan ska handleda de studerande att söka de förmåner och tjänster inom elevhälsan som de behöver. Elevvårdsarbetet ska utgå från barnets bästa. Elevvården ska genomföras i samarbete med eleven och elevens vårdnadshavare.

Målet med den individuella elevvården är att följa upp och främja elevens utveckling, hälsa, välbefinnande och lärande som helhet. Det är också viktigt att garantera tidigt stöd och förebygga problem. Elevernas individuella förutsättningar, resurser och behov ska beaktas både när elevvårdsstödet planeras och i skolans vardag.

En expertgrupp ska sammankallas för att utreda behovet av stöd och ordna elevvårdstjänster för en enskild elev, en viss elevgrupp eller en familj. Gruppen sammankallas av den person i undervisningspersonalen eller elevvården som ärendet på grund av personens arbetsuppgifter hör till. Gruppens sektorsövergripande sammansättning bestäms från fall till fall och utgående från ärendet som behandlas. Expertgruppen ska utse en ansvarsperson inom gruppen. Den ansvariga i gruppen ska i **elevvårdsjournalen** anteckna de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuella elevvården. I Karleby har speciallärarna, elev- och studiehandedarna, skolkuratorerna, skolpsykologerna och skolhälsovårdarna rätt att göra anteckningar i elevvårdsjournalen. Det som expertgruppen noterar och antecknar bör gärna förmedlas skriftligt även till eleven/vårdnadshavaren, för att göra det lättare för dem att följa hur situationen utvecklas.

Individuell elevvård förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke. Med specifikt skriftligt samtycke av eleven eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetsparter inom elevvården eller närstående till eleven delta i behandlingen av ärendet. I Karleby har vi en blankett för detta ändamål. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att be behövliga experter om råd i elevens ärende.

Tidigt ingripande och stöd

Målet med tidigt ingripande är att främja barns, ungdomars och familjers välmående och att förebygga utslagning. I skolorna innebär tidigt ingripande i praktiken att en anställd uttrycker sin oro som gäller en elev och inleder en dialog med de personer som berörs. Den viktigaste principen för tidigt ingripande är att ju tidigare man tar tag i problemen, desto lättare är det att lösa dem. Avsikten med tidigt ingripande är att hitta lämpliga stödformer för eleverna i ett så tidigt skede som möjligt och att därmed förebygga att problemen tillspetsas så att kostsamma korrigerande åtgärder behövs. En öppen atmosfär och en god dialog i skolan ökar möjligheterna att ingripa tidigt. Ju lägre tröskeln är för lärarna att prata om sina bekymmer i skolans vardag, desto tidigare går det att ingripa i olägenheter.

Oron väcks

- *När någon i skolan eller inom elevvården märker att anledning till oro finns tas frågan först upp med eleven. Med elevens samtycke, och om situationen kräver det, tas frågan sedan upp även med vårdnadshavaren. En minderårig kan med hänsyn till ålder, utvecklingsnivå och sakens natur av vägande skäl förbjuda att vårdnadshavarna kontaktas.**
- *Det finns inga fasta åldersgränser när vi bedömer elevens förmåga att själv avgöra sitt behov av stödåtgärder. Studerandens psykosociala mognad och sakens natur bör beaktas. Bedömningen görs från fall till fall, av en yrkesperson inom elevhälsan (kurator, skolhälsovårdare, skolpsykolog eller skolläkare).***
- *Vid behov instrueras eleven att ta kontakt med skolhälsovårdaren, skolkuratoren eller skolpsykologen.*
- *Eleven ska ges tillfälle att diskutera i enrum med en psykolog eller en kurator, senast på läroanstaltens sjunde arbetsdag efter att begäran kommit in. I brådskande fall ska diskussionen ordnas samma eller följande dag.*
- *Om problemet är mångfasetterat och situationen kräver det ska efter gemensamt beslut av eleven, vårdnadshavaren och den person som upptäckt problemet en sektorsövergripande expertgrupp bildas för att söka en lösning på situationen.****

- *Expertgruppen väljer en ansvarsperson som svarar för att processen framskrider och antecknas i elevhälsojournalen. I elevhälsojournalen antecknas sådana uppgifter som nämns i 20§ i lagen om elev- och studerandevård.*
- *Gruppens medlemmar har rätt att i ett ärende som gäller en studerande begära råd av andra experter. Gruppens medlemmar har rätt att förmedla uppgifter som omfattas av tystnadsplikt i enlighet med 40 § (LGrU, 628/1998).*
- *Med specifikt skriftligt samtycke av eleven eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetsparter inom elevvården eller närstående till eleven delta i behandlingen av ärendet.*

* Vårdnadshavarna har inte rätt att förbjuda en minderårig att anlita elevvårdstjänster.

** En minderårig och en annan omyndig får med hänsyn till sin ålder, utvecklingsnivå och övriga personliga egenskaper samt sakens natur av vägande skäl förbjuda att hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare deltar i behandlingen av ett elevhälsoärende som gäller den minderåriga eller den omyndiga och förbjuda att sekretessbelagda elevhälsoupplýsningar som gäller honom eller henne lämnas ut till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare, om detta inte klart strider mot den minderåriges eller den omyndiges intresse. En yrkesutbildad person inom social- eller hälsovården som hör till personalen inom elevhälsan ska bedöma huruvida en omyndig persons intressen tillgodoses (Lag om elev- och studerandevård 18§).

*** För att utse medlemmar till en expertgrupp förutsätts elevens eller vårdnadshavarens samtycke.

När frånvaro bekymrar

Vårdnadshavaren är skyldig att omedelbart anmäla elevens frånvaro till skolan. Klassläraren/klassföreståndaren följer sina elevers frånvaro dagligen och har det primära ansvaret för att varje frånvaro utreds. Det är viktigt att ingripa i frånvaro så snabbt som möjligt. När en elev har olovlig frånvaro eller om eleven annars har varit mycket borta ska läraren ta upp det med eleven och kontakta vårdnadshavarna. Läraren kan konsultera skolans elevvårdspersonal. Vid behov kommer man överens om stödåtgärder från skolans sida. Om eleven fortsätter att ofta vara borta från skolan ska expertgruppen samlas för att utreda situationen och stödja eleven och dennes familj.

INDIVIDUELLT INRIKTAD ELEVVHÄLSA

Skolpsykologen

I skolsamfundet är skolpsykologen en sakkunnig i barns och ungas utveckling och växelverkan och en del av elevvården. I arbetet ligger vikten på ett sådant konsultativt arbetsgrepp som främjar välmående och förebygger problem. Det viktigaste målet med skolpsykologens arbete är att stöda barn och unga i deras lärande och skolgång. Arbetet kan bestå av samtal med eleven, arbete i klass eller grupp samt utredning av förutsättningar för lärande eller inlärningssvårigheter och planering av stödåtgärder. Samarbetet växlar från fall till fall och kan omfatta elevens vårdnadshavare, skolans personal eller andra samarbetsinstanser. Skolpsykologens arbete baserar sig på konfidentialitet och tystnadsplikt. Det är oftast eleven själv, elevens vårdnadshavare, lärare eller någon annan inom elevvården som tar kontakt med skolpsykologen.

Skolhälsovårdaren

Skolhälsovårdarens uppgift är att fungera som sakkunnig inom det hälsofrämjande arbetet i skolan och ansvara för vårddelen av arbetet. Hälsovårdaren följer upp elevernas tillväxt och utveckling, reder ut problem i samråd med eleverna, stöder eleverna och vårdnadshavare. Hälsovårdaren tar hand om de årliga hälsogranskningarna och ansvarar för det elevfokuserade samarbetet med bl.a. vårdnadshavare, lärare och kurator. Vid behov remitterar hälsovårdaren elever till en läkare eller till andra specialister för vidare undersökningar. Hälsovårdaren fungerar som sammankallare när arbetshälsoförhållandena i skolfastigheterna granskas vart tredje år.

Skolläkaren

Läkaren är sakkunnig inom medicin och ansvarar för skol- och studerandehälsovårdens medicinska del och främjar elevens välmående i samarbete med vårdnadshavarna och vuxna i skolan. I samarbete med hälsovårdaren tar läkaren hand om både omfattande hälsogranskningarna och uppbyggdshälsogranskningarna samt deltar i mån av möjlighet i utredningarna om arbetshälsoförhållandena i skolsamfundet. Läkaren skriver utlåtanden i anslutning till skolarbetet och studierna samt står för den medicinska sakkunskapen inom elevvården. Läkaren kan konsulteras enligt överenskommelse. Sjukvården är inte en del av skolhälsovården.

Skolkuratorn

Skolkuratorn fungerar som expert i socialt arbete i skolan. Syftet med skolkuratorns arbete är att öka klienternas resurser och hitta positiva lösningar till olika situationer. Skolkuratorns uppgift är att främja välfärden i skol- och studiegemenskapen samt samarbetet med elevens familjer och andra närstående. I uppgiften ingår också att stöda elevernas inläring och välbefinnande och deras sociala och psykiska färdigheter. Skolkuratorn deltar i ordnande och förverkligande av gemensam och individuell elevvård.

Ansvariga kuratorn

Den ansvariga kuratorn har till uppgift att samordna elevvårds- och elevhälsotjänsterna genom att administrera, samordna och utveckla den förebyggande, samlade elevhälsan i samverkan med bildningstjänsters aktörer och elevvårdens sektorsövergripande nätverk. Ansvariga kuratorn leder styrgruppen för elevvården samt utvärderar kvaliteten av elevvårds- och elevhälsotjänsterna i enlighet med de principer som nämnden har slagit fast. Den ansvariga kuratorn leder elevvårdsteamet, utvecklar och utvärderar kvaliteten och produktiviteten av psykolog- och kuratorstjänsterna i samverkan med elevvårdsteamet. Fungerar som ansvarsperson för elevhälsans handlingsregister för kuratorer och svarar för utlämnande av handlingar som begärs ut från registret. Ansvariga kuratorn har hand om planeringen och uppföljningen av arbetstiderna för elevvårdens anställda och erbjuder läroanstalterna i kommunen tjänster som tillhandahålls av elevhälsans ansvariga kurator.

TYSTNADSPLIKT OCH ÖVERFÖRING AV INFORMATION MELLAN OLIKA MYNDIGHETER

En anställd får inte olovligen ge ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikten. Till de anställda räknas undervisningspersonal, skolhälsovården, skolkurator, skolpsykolog och skolans servicepersonal. Till exempel kan inte en lärare, skolpsykolog eller skolkurator hur som helst i ett lärarum tala om sekretessbelagda uppgifter som gäller en enskild elev. Tystnadsplikten omfattar också t.ex. direktionsmedlemmar. Tystnadsplikten är stadgad till förmån för en enskild elev och hans familj.

Oberoende av tystnadsplikt har de som arbetar i skolan rätt att ge uppgifter till varandra. Med dessa uppgifter avses sådana uppgifter som är nödvändiga för att studierna skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Ibland är skolans personal skyldig att ge ut uppgifter och har då rätt att bryta tystnadsplikten. Till exempel när ett barn är i uppenbart behov av barnskydd måste barnskyddsmyndigheterna kontaktas.

Vi har ofta praktikanter i våra skolor. Det kan vara praktikanter som följer med t.ex. klass-, special- eller ämnesläraren, psykologen, kuratorn eller skolhälsovårdaren i arbetet. Praktikantens handledare ser till att praktikanten får underteckna blanketten *Försäkran om tystnadsplikt*. Praktikanten får en kopia och handledaren arkiverar originalen.

Begäran om elevvårdsdokument

Olika myndigheter och enskilda klienter och deras vårdnadshavare kan be skolan om dokument från elevvården. Begäran om dokument ska framställas alltid skriftligt och den ska innehålla en motivering, dvs. för vilket ändamål uppgifterna behövs, och en hänvisning till den lagparagraf som begäran om uppgifter grundar sig på.

I Karleby ska begäran om dokument som hänför sig till elevhälsans journaler och skolkuratorstjänster riktas till ansvariga kuratorn, begäran om dokument från skolhälsovården riktas till ledande läkaren och begäran som rör skolpsykologstjänster riktas till skolpsykologen.

Att vittna i en rättsprocess och att lämna uppgifter om elever

Att vittna är en skyldighet och ibland blir läraren på tjänstens vägnar tvungen att vittna i en rättsprocess. Det är viktigt att komma ihåg att det inte lönar sig att vidta åtgärder och att man inte behöver göra det heller förrän man fått en officiell, skriftlig stämning. Efter att stämningen kommit ska man kontakta sin närmaste chef eller stadsjuristen.

Det händer sig också att en lärare ombeds ta ställning till eller berätta sin åsikt om något i en tvist eller ett inte slutbehandlat ärende (bl.a. vårdnadstvist). I sådana fall är det skäl att tänka noga efter och vara försiktig med sina ställningstaganden och åsikter på grund av tystnadsplikten.

BARNSKYDD

Barnskyddslagens syfte är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd. Lagen definierar barnskyddet i en vid bemärkelse: Det omfattar preventiva uppgifter som syftar till att förebygga behovet av egentligt barnskydd genom åtgärder som främjar välbefinnandet hos barn och ungdomar. Barnskyddets förebyggande uppgift handlar om att erbjuda hjälp och stöd tillräckligt tidigt för att avvärja problem innan de dyker upp och hindra att problem förvärras. Även rådgivningen, dagvården och skolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet.

Barnens rättigheter kan inte tryggas enbart med barnskyddslagens medel. För att de ska bli verklighet krävs även stöd från annan lagstiftning och insatser av andra myndigheter, och med ett brett synsätt är barnens rättigheter en viktig angelägenhet för hela samhället. Om barnens rättigheter stadgas i Finlands grundlag samt i Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och FN:s barnkonvention vilka också förbinder Finland och förpliktar oss att prioritera barnens väl i all myndighetsverksamhet.

I Karleby ska barnskyddsanmälan göras under tjänstetid till barnskyddets jour på numret 044 780 9173. Barnskyddsanmälan kan också göras skriftligt. Den som gör anmälan ska underrätta barnets vårdnadshavare om anmälan innan han eller hon lämnar in den. När en anmälan har kommit in ska barnskyddet genast bedöma om familjen är i behov av omedelbart stöd. I den första diskussion som sedan ordnas med familjen deltar vanligtvis också den part som har gjort anmälan.

Barn har rätt till särskilt skydd. Om föräldrarna av någon orsak inte klarar av att uppfostra sitt barn har det allmänna, dvs. myndigheterna, skyldighet att ingripa. I sitt ingripande ska myndigheten alltid följa principen om lindrigaste tillräckliga åtgärd. Principen innebär att myndigheten väljer en åtgärd som minst inkräktar på familjens och barnets självbestämmanderätt. När åtgärder övervägs ska man också fundera på vilken stödåtgärd eller hjälp som bäst motsvarar barnets eller familjens individuella behov.

Skyldighet att göra en anmälan till polisen

Enligt den anmälningsskyldighet som barnskyddslagen föreskriver har både barnskyddsmyndigheterna och de som avses i lagens 25 § 1 moment och som också omfattar de anställda vid skolorna skyldiga att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till polisen, när de på grund av omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett barn utsatts för ett sexualbrott.

ÖVRIGT

Kvarstannande i den grundläggande utbildningen

En elev som har fått ett siffervitsord eller verbalt omdöme som anger åtminstone hjälpliga kunskaper eller färdigheter i de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs uppflyttas till följande årskurs.

En elev vars prestation i något läroämne har underkänts ska beredas möjlighet att utan att delta i undervisningen visa att han eller hon inhämtat godkända kunskaper och färdigheter i läroämnet. Denna möjlighet kan ges under läsåret eller efter att läsåret har avslutats. I detta s.k. särskilda prov utreds elevens kunskaper mångsidigt med olika muntliga och skriftliga och eventuellt också andra metoder som behövs för att eleven ska kunna visa sina kunskaper. Enligt förordningen om grundläggande utbildning kan en elev stanna kvar på klassen, om eleven inte under studierna fått godkänt resultat i de studier som hör till årskursen. En elev kan dock, trots underkända vitsord, uppflyttas till följande årskurs om man så beslutar. En förutsättning är att eleven anses klara av studierna i följande årskurs med godkända resultat. En elev kan stanna kvar på klassen fastän han eller hon inte har underkända prestationer om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. En elev kan t.ex. ha vitsordet hjälpliga kunskaper och färdigheter i många läroämnena, och det finns anledning att stärka elevens kunskaper och färdigheter samt förutsättningar för lärande innan eleven uppflyttas till följande årskurs. Vårdnadshavaren ska ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Stöd för elever med olika språk- och kulturbakgrund

Elever från andra kulturer och språkgrupper har rätt till samma stödåtgärder och elevvårdstjänster som majoritetsbefolkningen. Vi bör beakta elevernas olika bakgrund och utgångsläge när vi planerar stödåtgärderna. Eleverna behöver tid för att kunna integreras. Att få utveckla och bibehålla det egna modersmålet är viktigt. Skolans och hemmets samarbete spelar en viktig roll vid planering av stödåtgärder. Tolkhjälp behövs ofta vid planering av elevvårdstjänster och stödåtgärder.

KÄLLOR

Lag om elev- och studerandevård (1287/2013)

Ändringar av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen/kapitel 5.4 elevvård och främjande av trygghet och säkerhet

Den svenskspråkiga kommunala läroplanen för den grundläggande utbildningen (2011), Karleby.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2004), Utbildningsstyrelsen.

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, jurist Thomas Sundell (2011, 2012), Vasa

Lag om grundläggande utbildning (628/1998)

Lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning (642/2010)

